

METRO GOLDWYN MAYER

La tribu dels imperfeccionistes

GERARD PRUNA

En uns temps en què tothom sembla reclamar certes, Pau Luque (Barcelona, 1982) ha escrit una apologia del dubte.

En el seu *Las cosas como son y otras fantasías* –guanyador del 48è Premi Anagrama d'Assaig–, aquest professor de filosofia del dret a la Universidad Nacional Autónoma de Mèxic inicia una arriscada travessia per intentar respondre a una doble pregunta que és, conclou, un fals dilema: “¿Existeix art moralment condemnable? ¿O l'art és immune al judici moral?” Un camí que Luque decideix

recórrer al costat de la tribu dels “imperfeccionistes”, una tripulació formada per noms com Iris Murdoch, Nick Cave, Vladimir Nabokov, P.J. Harvey, Federico Fellini, Rafael Sánchez Ferlosio i Antonio Machado, entre d'altres, i que l'autor reivindica com una mena d'exploradors intrèpids que han posat la seva imaginació al servei de tots per eixamplar el nostre coneixement sobre la complexitat de la moral.

Perquè de l'art imaginatiu –himenòpter, en definició de l'autor– com a via que ens pot acostar a entendre la complexitat del comportament humà tracta en el fons el llibre de Luque, que qüestiona aque-

LAS COSAS COMO SON Y OTRAS FANTASÍAS
PAU LUQUE
ANAGRAMA
256 PÁG. / 16,90 €

lles obres –que ell anomena *favolletas* o *art infame*– que amaguen les tensions morals, en què tot és blanc o negre i no hi ha lloc per a la incertesa. “Hi ha més coneixement en el dubte que en la certesa. La incertesa ens allunya del fanatisme i l'absolutisme”, defensa l'autor, que sosté que “il·luminar un problema complex acostuma a fer-lo més complex”.

Obres que incomoden

Com en aquella frase d'Enrique Vila-Matas que diu que “comprendre pot ser una condemna i no comprendre la porta que s'obre”, Luque aposta per aquelles obres que “incomoden” perquè

ens mostren “les tensions o els desordres morals”, ja que ens obliguen a dubtar, a fer-nos preguntes i a intentar ampliar la nostra comprensió de la moral. I és aquí on el llibre fa el seu elogi a la tribu imperfeccionista –aquella “espècie contrafeta i de mal alè” que creu que la imaginació i l'art imaginatiu són formes de ser compassiu i generós amb el dimoni sense deixar de qualificar-lo com a tal–, una expedició que s'aventura a través de la imaginació fins a arribar als racons foscos de la moral humana, allà on s'amaguen els dubtes, les incoherències, les contradiccions. Exploradors disposats a “passejar de bracet amb el diable” perquè avui coneguem una mica millor els confins de la vilesa.

El llibre –cuinat a foc lent perquè és “l'única velocitat a la qual quallen les idees que val la pena seguir”– comença a la sortida d'un cinema de Nàpols el 2013 però pren forma el 2018 quan l'escriptora Laura Freixas publica a *El País* un article amb el títol “Què fem amb *Lolita*?”, en què opina que l'obra de Nabokov justifica “implícitament” la violació. És en resposta a aquest article que Luque qüestiona que es pretengui que la novel·la condemni el protagonista –l'art no pot ser jutge i part, defensa– i demostra tota la seva capacitat lectora argumentant que *Lolita* no tracta tant de la violació com del mecanisme a través del qual Humbert Humbert és capaç d'explicar-se a si mateix una història que justifiqui la seva conducta aberrant. De com tots busquem arguments que expliquin les nostres faltes. *Lolita* no busca, en definitiva, reconfortar-nos dient-nos “Tranquil, tu mai podries cometre aquesta atrocitat” sinó il·luminar els “desordres morals” per intentar acostar-nos a la seva complexitat.

Per això, Nabokov –com Iris Murdoch a *El mar, el mar* o Nick Cave amb les seves *Murder ballads*, als quals el llibre també dedica capítols– forma part del que Luque descriu com a exponents de “l'art himenòpter”, aquell que, seguint la metàfora de l'autor, beu “la mel de la imaginació” per intentar “comprendre el diable”. La tribu imperfeccionista que vol eixamplar el seu horitzó. La tribu que dubta. ♦